

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 315/2011-51

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. júla 2012 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti E. a. s., B., zastúpenej spoločnosťou R. s. r. o., B., v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. J. Š., vo veci namietaného porušenia jej základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na výsledky tvorivej duševnej činnosti podľa čl. 43 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu duševného vlastníctva podľa čl. 17 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie postupom a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 11 Co 51/2010-447 z 27. septembra 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti E. a. s., o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. januára 2012 doručená sťažnosť spoločnosti E. a. s., B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej spoločnosťou R. s. r. o., B., v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. J. Š., vo veci namietaného porušenia jej základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na výsledky tvorivej duševnej činnosti podľa čl. 43 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a práva na ochranu duševného vlastníctva podľa čl. 17 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta základných práv“) postupom a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 11 Co 51/2010-447 z 27. septembra 2011.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uviedla:

«... 11. Dňa 8. 11. 2011 bol právnemu zástupcovi sťažovateľa doručený rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 11 Co 51/2010 zo dňa 27. 9. 2011, v právnej veci navrhovateľa E. a. s., B. proti odporcovi S., spol. s r. o., B., o zákaze neoprávneného zásahu do autorského práva a iné, ktorý vo veci rozhodoval ako súd odvolací. Uvedeným rozsudkom Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvého stupňa“) zo dňa 15. 4. 2010, sp. zn. 28 C/103/2008-405 vo veci samej, ktorým okresný súd zamietol návrh sťažovateľa.

12. Sťažovateľ sa návrhom domáhal, aby bola odporcovi uložená povinnosť zdržať sa vyhotovovania rozmnoženín textov, ktoré sú chránené autorským zákonom, ktoré sťažovateľ zverejnil alebo zverejní v denníku H. alebo v internetovom denníku zverejňovanom na stránkach..., povinnosť zničiť všetky neoprávnene vyhotovené

rozmnoženiny textov, vrátane rozmnoženín poskytnutých odporcom tretím osobám, ktoré sú chránené autorským zákonom a ktoré sťažovateľ zverejnil v denníku H. alebo v internetovom denníku zverejňovanom na stránkach... a zaplatiť sťažovateľovi z titulu náhrady škody čiastku 15.933,08 EUR.

13. Základ sporu a priebeh súdneho konania bol nasledovný:

I. sťažovateľ je vydavateľom denníka H. a prevádzkovateľom internetového denníka...;

II. obsahom uvedených periodík sú okrem iného články vytvárané zamestnancami sťažovateľa a osobami spolupracujúcimi so sťažovateľom na zmluvnom základe, pričom väčšina článkov zverejňovaných v predmetných periodikách napĺňa znaky autorského diela v zmysle zákona č. 618/2003 Z. z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (ďalej len „autorský zákon“);

III. odporca v rámci svojho podnikania doslovne prepisuje (rozmnožuje) celý obsah vyššie špecifikovaných periodík sťažovateľa, teda i články, ktoré sú autorskými dielami, a tieto prepisy (rozmnoženiny) rozširuje tretím osobám za úplatu bez súhlasu sťažovateľa; takéto konanie je v rozpore s ustanoveniami autorského zákona a odporca tak nezákonne zasahuje do práv sťažovateľa. Odporca v priebehu konania nikdy nenamietal, že by činnosť spočívajúcu v doslovnom kopírovaní článkov vykonával, naopak túto skutočnosť viackrát priznal;

IV. vzhľadom na uvedené skutočnosti podal sťažovateľ dňa 29. 7. 2008 návrh na začatie konania na okresný súd. Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom zo dňa 15. 4. 2010, sp. zn. 28 C 103/2008, ktorým žalobu zamietol

V. voči uvedenému rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie na odvolací súd. Tento bez nariadenia pojednávania potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa rozsudkom zo dňa 27. 9. 2011, sp. zn. 11 Co 51/201, ktorý bol sťažovateľovi doručený dňa 8. 11. 2011. V zmysle ustanovenia § 159 OSP nadobudol rozsudok odvolacieho súdu právoplatnosť dňa 8. 11. 2011...»

Podľa vyjadrenia sťažovateľky krajský súd postupom a rozsudkom č. k. 11 Co 51/2010-447 z 27. septembra 2011 porušil jej základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základné právo na výsledky tvorivej duševnej činnosti podľa čl. 43

ods. 1 ústavy, základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, právo pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu a právo na ochranu duševného vlastníctva podľa čl. 17 ods. 2 charty základných práv z dôvodu, že

„a. rozhodnutie prvostupňového súdu a odvolacieho súdu je nedostatočné a nepresvedčivé, nakoľko neodôvodňuje presvedčivým spôsobom nevykonanie navrhnutých dôkazov, t. j. výpisu článkov a znaleckého posudku...,

b. odôvodnenie rozhodnutia prvostupňového súdu a odvolacieho súdu sa nedostatočným a nepresvedčivým spôsobom vysporiadava so závermi odborného stanoviska...,

c. nevykonaním jedného z navrhnutých dôkazov súd porušil ústavný princíp rovnosti zbraní...,

d. súd sa dopustil závažného procesného pochybenia, keď svoj záver o autorskoprávnej povahe jedného z článkov založil výlučne na rozhodnutí súdu v konaní o nariadení predbežného...,

e. odvolací súd vo svojom rozhodnutí porušil ústavný princíp právnej istoty, keď sa bez zdôvodnenia odchyľil od svojho právneho názoru vysloveného v obdobnej veci, na ktorú sťažovateľ poukazoval...,

f. odôvodnenia rozhodnutí všeobecných súdov sú nedostatočné a nepresvedčivé – z ústavného hľadiska arbitrárne a zjavne neopodstatnené, pretože sa riadne nevysporiadávajú so všetkým relevantnými a pre rozhodnutie vo veci podstatnými dôkazmi, skutočnosťami a tvrdeniami sťažovateľa, najmä však s právnymi argumentmi sťažovateľa so zásadným významom pre posúdenie veci...,

g. interpretácia právnych noriem, ktoré všeobecné súdy v súdnom konaní aplikovali, nie je v súlade s Ústavou...“

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd vydal tento nález:

„Základné právo sťažovateľa spoločnosti E. a. s., B., na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení Protokolu č. 11, základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20

Ústavy, právo na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na výsledky tvorivej duševnej činnosti podľa čl. 43 Ústavy a čl. 17 Charty základných práv Európskej únie právoplatným rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 11Co 51/2010 zo dňa 27. 9. 2011 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Co 51/2010 bolo porušené.

Ústavný súd rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 11 Co 51/2010 zo dňa 27.9.2011 zrušuje a prikazuje mu vo veci znovu konať a rozhodnúť.

Ústavný súd priznáva spoločnosti E. a. s., B., primerané finančné zadostučinenie vo výške 10.000 EUR, slovom desaťtisíc EUR, ktoré je mu Krajský súd v Bratislave povinný uhradiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Krajský súd v Bratislave je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia vo výške 787,12 EUR na účet právneho zástupcu, advokátskej kancelárie R. s. r. o., B. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Podstata námietok sťažovateľky vychádza z jej tvrdení o tom, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu je nedostatočne a nepresvedčivo odôvodnené, neobsahuje odôvodnenie nevykonania navrhnutých dôkazov, odvolací súd sa odchýlil od právneho názoru vysloveného v obdobnej veci, rozhodnutie krajského súdu je arbitrárne a zjavne neopodstatnené a interpretácia noriem, ktoré krajský súd aplikoval, je v rozpore s ústavou. Sťažovateľka sa prostredníctvom predmetnej argumentácie domáha ochrany svojich práv v konaní pred ústavným súdom, pričom ústavný súd zistil, že sťažovateľka ochranu svojich práv uplatnila aj prostredníctvom podaného dovolania z 8. decembra 2011 adresovaného Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), o ktorom nebolo v čase predbežného prerokovania sťažnosti ústavným súdom ešte rozhodnuté.

Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľka svoje námietky uplatnila v sťažnosti podanej ústavnému súdu, ako aj v dovolaní podanom najvyššiemu súdu, pričom v čase rozhodovania ústavného súdu nie je dovolacie konanie skončené, musela byť sťažnosť odmietnutá pre jej predčasnosť, pretože o ochrane označených práv, ktorých porušenie namieta, bude vo vzťahu ku krajskému súdu rozhodovať najvyšší súd ako súd dovolací. Súbežné podanie dovolania a sťažnosti na ústavnom súde navodzuje situáciu, keď uvedený princíp subsidiarity síce vylučuje právomoc ústavného súdu, ale iba v čase do rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní. Tejto situácii zodpovedá aplikácia § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je sťažnosť neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje.

Ústavný súd preto zaujal názor (podobne napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 358/09), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti na ústavnom súde, je sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní.

Ústavný súd sa však v daných okolnostiach musel zaoberať aj úvahou, aké dôsledky bude mať pre sťažovateľku prípadné posúdenie dovolania najvyšším súdom ako dovolania neprípustného. Pre tento prípad ústavný súd, majúc na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, konštatuje, že v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní, bude sťažovateľke lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu (porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54).

A contrario potom platí, že v prípade vecného posúdenia a rozhodnutia najvyšším súdom o dovolaní bude mať sťažovateľka k dispozícii už iba možnosť podať sťažnosť na ústavnom súde v súvislosti s týmto rozhodnutím za obvyklých podmienok.

Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale podľa zásady ratio temporis ju odmietol ako neprípustnú pre predčasnosť podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. júla 2012